

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет туризму та міжнародних комунікацій
Кафедра туризму**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан
факультету туризму та міжнародних
комунікацій

доц., к. геогр. н. Наталія ГАБЧАК

«*Габчак*» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**РЕГІОНАЛЬНИЙ РИНОК ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ
ПОСЛУГ**

Рівень вищої освіти	Другий(магістерський)рівень
Галузь знань	Ж Транспорт та послуги
Спеціальність	Ж 3 Туризм та рекреація
Освітня програма	Туризм
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань **Транспорт та послуги** за спеціальністю **Туризм та рекреація** , освітньо-професійна програма «Туризм»

Розробник: проф., д.геогр.н. Ганна МАШКА

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри туризму
протокол № 1 від « 28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри проф., д.геогр.н. Ганна МАШКА

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму та міжнародних комунікацій
протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії проф., д.геогр.н. Машіка ГВ.

©Машіка Г.В., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНИЙ РИНОК ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2.8 год самостійної роботи - 4 год	1-й	1-й
	Лекції:	
	26	8
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: письмовий	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: іспит	Самостійна робота:	
	100	136

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» є формування знань та вмінь щодо вивчення регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг, аналізу та оцінки його туристських територій, підготовка конкурентоспроможних, висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру, спеціалізовані задачі розроблення бізнес-проектів суб'єктів сфери туризму з урахуванням регіонального аспекту та територіального розміщення туристсько-рекреаційних ресурсів. Вона є одним з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Туризм» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і займає провідне місце в циклі дисциплін професійної підготовки

Завдання навчальної дисципліни: є вивчення теоретико-методологічних засад розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг; оволодіння навичками щодо визначення кон'юнктури та сучасних трендів розвитку туристично-рекреаційного ринку; оволодіння методами діагностики стану та особливостей розвитку національного і регіонального ринків туристично-рекреаційних послуг; дослідження системної взаємодії суб'єктів ринку туристично-рекреаційних послуг; вивчення імператив розвитку ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення особливостей і закономірностей управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг, забезпеченням ефективного управління туризмом в регіонах обласного рівня.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна.

Здатність ставити та успішно розв'язувати на достатньому професійному рівні складні дослідницькі та практичні задачі, узагальнювати практику туризму, прогнозувати напрями їх розвитку, вирішувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності(ЗК)

ЗК 1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності)(СК):

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно- термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

СК8. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики, механізмів регулювання туристичної діяльності.

СК9. Здатність використовувати теорію і методи інноваційно- інформаційного розвитку на різних рівнях управління.

СК10. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному і регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» вивчається у першому семестрі першого(магістерського) рівня, тому й немає передумов для вивчення в даній освітній програмі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм », вивчення навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.	ПРН 01
Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.	ПРН 04
Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.	ПРН 05
Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.	ПРН 08
Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.	ПРН 12
Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку.	ПРН 13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Регіональний ринок туристично-рекреаційних послуг»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
формулювати основні уявлення про управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг. Регіональна політика як основа управління регіональним розвитком. Об'єкт, мотивація, функції, стадії управління розвитком економіки регіону.	ПРН 01
визначати сутність, теоретичні джерела та історичні особливості становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в різних країнах та в незалежній Україні. Повноваження органів регіонів	ПРН 01
знати основні законодавчі акти та нормативні документи, що визначають засади регіональної політики України загалом та щодо туризму	ПРН 04
уміло використовувати набуті теоретичні знання у своїй практичній професійній діяльності.	ПРН 04
використовувати основні методи дослідження суспільно-економічного розвитку регіону і туристичного та рекреаційного зокрема, організацію роботи сучасного підприємства туристичної галузі та визначення ефективності його роботи	ПРН 05

аналізувати забезпеченість ресурсами розвитку туристсько-рекреаційного господарського комплексу	ПРН 08
правильно визначати актуальні тенденції у галузевому та регіональному розвитку ринку туристичними та рекреаційними послугами;	ПРН 12
здійснювати аналіз систем державного та регіонального управління в туризмі	ПРН 12
застосовувати методики пошуку необхідної інформації для дослідження регіонального розвитку ринку туристично-рекреаційних послуг	ПРН13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- проблемно-орієнтованих інноваційних навчальних технологій;
- лекція із попередньо запланованими помилками;
- лекція-конференція;
- метод ініціативного самонавчання;
- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- репродуктивний;
- евристичний;

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здобувачів здійснюється шляхом написання або виконання:

- 1) тестових завдань;
- 2) есе/реферативних повідомлень;
- 3) презентацій і виступів на практичних заходах;
- 4) модульних контрольних робіт, що виконуються письмово або на комп'ютері у вигляді тестових завдань;
- 4) підсумкового екзамену

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання комплексних модульних завдань;
- контроль систематичності та активності роботи здобувачів на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням індивідуальної роботи.

Якщо здобувач відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів

Форма модульного контролю:

Протягом семестру здобувачі вивчають 1 модуль із дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Після виконання кожного змістового модуля здійснюється контроль у вигляді комплексної модульної роботи, що включає теоретичні питання, тестові завдання, практичну частину. Здобувачі, які не відвідували аудиторні заняття до модульного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок здобувачів здійснюються за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі.

Здобувач, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати екзамен з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль здобувач має також право відмовитися від складання іспиту. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна

підсумкова оцінка. При умові, що здобувач хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) повинен скласти іспит.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді комплексної роботи, який оцінюється у межах від 1 до 30 балів. Якщо з об'єктивних причин здобувач не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться 2 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістовного модуля у формі контрольної роботи. До контрольних заходів допускаються всі здобувачі незалежно від результатів поточного контролю. Лектор розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота оцінюється у межах від 1 до 30 балів. Сумарна кількість балів модульного контролю визначається як середнє арифметичне балів за два модулі і складає максимум 100 балів.

Допуск здобувача до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті положень.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Підсумковий семестровий контроль знань здобувачів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого, а в кінцевому рахунку – отримання загального підсумкового балу

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти 1-й семестр (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	100
10	10	10	10	15	15		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота													Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	7	8		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни протягом семестр

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість 6	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість 13	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття та письмове тестування при тематичному оцінюванні	0-12	0-70	0-30	50
Реферат	-	-	0-20	20
Модульна контрольна робота	1	30	1	30
Разом	100	100	100	100

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (практичних завдань, індивідуальних, презентацій, рефератів, тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений».

**6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕГІОНАЛЬНИЙ РИНОК ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ**

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

Тема 1. Наукові основи дослідження регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг

Становлення регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг. Генезис формування регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг. Сегментація диференціація та управління регіональними ринками туристично-рекреаційних послуг

Тема 2. Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг

Сутнісна характеристика інноваційної діяльності регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг. Нормативно-правове забезпечення та регулювання діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг. Пріоритетні напрями державного регулювання інноваційної діяльності ринку туристично-рекреаційних послуг

Тема 3. Місцеве самоврядування в системі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг

Сутність, теоретичні джерела та історичні особливості становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в різних країнах та в незалежній Україні. Повноваження органів регіонального управління та місцевого самоврядування

Тема 4. Туристичний потенціал регіонів

Туристичні ресурси як базова умова розвитку туризму в регіонах України. Оцінка потенціалу природно-рекреаційних ресурсів. Оцінка історико-культурних ресурсів України. Оцінка соціально-економічних ресурсів України. Фінансовий потенціал регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг .

Тема 5. Управління розвитком регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг в обласному регіоні

Мета, принципи, інструменти й важелі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг. Аналіз передумов функціонування системи управління ринком туристично-рекреаційних в обласному регіоні. Форми, методи та механізм регулювання і управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг

Модуль 2. Прикладний аспект формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

Тема 6. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

Туристські DESTИНАЦІЇ як суб'єкт управління регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг. Особливості інтеграційних процесів в управлінні організаціями індустрії туризму в регіоні. Кластерні моделі в управлінні регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг

Тема 7. Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг

Сутність регіонального маркетингу. Маркетинговий підхід до формування туристичного продукту регіону. Інформаційно-аналітичне забезпечення регіонального маркетингу. Особливості формування та реалізації маркетингової стратегії регіону.

Тема 8. Карпатський туристично-рекреаційний регіон

Географічне положення та природні умови областей Карпатського регіону. Природні туристично-рекреаційні ресурси Карпат. Історико-культурні пам'ятки Карпатського регіону. Основні туристичні центри регіону.

Тема 9. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм для розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

Основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму. Концептуальні засади планування розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг. Методи планування та прогнозування розвитку туризму. Особливості стратегічного планування розвитку туризму та його місце в системі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг. Програмування розвитку туризму в регіоні

Тема 10. Туристично-рекреаційне районування Закарпатської області як основа формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

Підходи до туристично-рекреаційного районування Закарпатської області. Ресурсно-рекреаційний рейтинг туристичних районів області.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг								
<i>Тема 1.</i> Наукові основи дослідження регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	14	2	2	10		1	1	13
<i>Тема 2.</i> Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	14	2	2	10				13
<i>Тема 3.</i> Місцеве самоврядування в системі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг	14	2	2	10		1		12
<i>Тема 4.</i> Туристичний потенціал регіонів	14	2	2	10		1	1	15
<i>Тема 5.</i> Управління розвитком регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг в обласному регіоні	14	2	2	10		1	1	12
Разом за модулем 1	70	10	10	50		4	3	65
Змістовий модуль 2. Прикладний аспект формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг								
<i>Тема 6.</i> Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	14	2	2	10		1		10
<i>Тема 7.</i> Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг	16	4	2	10			1	20
<i>Тема 8.</i> Карпатський туристично-рекреаційний регіон	18	4	4	10		1		10
<i>Тема 9.</i> Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм для розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	18	4	4	10		1	1	10
<i>Тема 10.</i> Туристично-рекреаційне районування Закарпатської області як основа формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	14	2	2	10		1	1	20
Разом за модулем 2	80	16	14	50		4	3	70
Разом годин за рік	150	26	24	100	150	8	6	136

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наукові основи дослідження регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	2	1
2	Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	2	
3	Міське самоврядування в системі управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг	2	1
4	Туристичний потенціал регіонів	2	1
5	Управління розвитком регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг в обласному регіоні	2	
6	Модульна контрольна робота	2	
7	Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	2	1
8	Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг	2	
9	Карпатський туристично-рекреаційний регіон	2	1
10	Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм для розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	2	1
11	Туристично-рекреаційне районування Закарпатської області як основа формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	2	
12	Модульна контрольна робота 2	2	
	Разом	24	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наукові основи дослідження регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	10	13
2	Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	10	13
3	Теоретичні аспекти інноваційної діяльності регіональних ринків туристично-рекреаційних послуг	10	12
4	Туристичний потенціал регіонів	10	15
5	Управління розвитком регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг в обласному регіоні	10	12
6	Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	10	10
7	Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг	10	20
8	Карпатський туристично-рекреаційний регіон	10	10
9	Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм для розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних	10	10

	послуг		
10	Туристично-рекреаційне районування Закарпатської області як основа формування регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг	10	20
	Всього годин	100	136

6.5.Рекомендації щодо написання та оформлення рефератів

Підготовка реферату – один із перших видів дослідницької роботи здобувачів, що використовується у вищій школі. Даний вид роботи сприяє розвитку у здобувачів нахилу до пошукової, дослідницької діяльності та до творчого розв'язання навчально-виховних завдань освітнього закладу.

Реферат (від. лат. *refero* – повідомляю, доповідаю) – це стислий виклад у письмовому вигляді наукової літератури з теми, вчення, змісту книги тощо. Реферат також передбачає наявність доповіді на дану тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту пошукової роботи. Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну інформацію, а й показати своє ставлення до неї. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Обсяг реферату визначається специфікою теми і змістом матеріалу, кількістю відомостей, їх науковою цінністю або практичним значенням. Рекомендований обсяг становить 10-20 сторінок друкованого тексту.

Процес підготовки реферату має містити в собі наступні етапи:

- ✓ Вибір теми.
- ✓ Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
- ✓ Складання плану.
- ✓ Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
- ✓ Добір практичного та статистичного матеріалу.
- ✓ Опрацювання зібраного матеріалу.
- ✓ Безпосереднє написання тексту реферату.
- ✓ Формулювання висновків.
- ✓ Оформлення реферату і списку джерел інформації.
- ✓ Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
- ✓ Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.
- ✓ Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.).

Тему реферату здобувач вибирає у відповідності до рекомендацій викладача або ж самостійно, відповідно власного рівня підготовленості та здібностей, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт. Вибір теми реферату здобувач повинен узгоджувати з викладачем.

Структура реферату вищого навчального закладу повинна складатися з таких частин:

- ✓ Титульна сторінка
- ✓ План
- ✓ Вступ
- ✓ Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів
- ✓ Висновки
- ✓ Список використаних джерел
- ✓ Додатки (за необхідності)

У вступі обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В основній частині здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які

розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Наступний етап передбачає поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У висновках надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До списку використаних джерел включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації за останні 5-10 років, Інтернет-ресурси. Кількість використаних джерел у списку повинна становити не менше 10 праць, які оформлені відповідно до сучасних вимог оформлення бібліографії.

У додатках за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Оцінюють реферат, спираючись на наступні критерії:

- відповідність теми змісту реферату;
- глибина і повнота розкриття теми;
- логіка викладення матеріалу;
- термінологічна чіткість;
- рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати;
- власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи;
- правильне оформлення реферату і списку використаних джерел;
- урахувати уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу;
- якість презентації результатів реферативного дослідження.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Сучасний стан регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг в Україні.
2. Агенції регіонального розвитку України та їх мережі.
3. Природна складова туристсько-рекреаційного комплексу.
4. Характеристика ресурсної бази розвитку курортно-лікувального сегменту ТРД (на прикладі території Закарпатської обл.).
5. Характеристика ресурсної бази розвитку релігійного сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
6. Характеристика ресурсної бази розвитку пізнавально-розважального сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
7. Характеристика ресурсної бази розвитку екологічного сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
8. Характеристика ресурсної бази розвитку спортивного сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
9. Характеристика ресурсної бази розвитку екзотичного сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
10. Характеристика ресурсної бази розвитку комерційно-ділового сегменту туристсько-рекреаційної діяльності.
11. Характеристика сучасного стану туристсько-рекреаційної інфраструктури регіону та основні проблеми використання її у туристсько-рекреаційній діяльності.
12. Аналіз забезпеченості трудовими ресурсами туристсько-рекреаційної сфери господарської діяльності.
13. Напрями спеціалізації туристсько-рекреаційної діяльності в регіоні: сучасний стан та перспективи розвитку.

14. Основні проблеми управління регіонального розвитку туристсько-рекреаційної діяльності в регіоні та шляхи їх усунення.
15. Аналіз основних напрямків спрямування туристичних потоків: на територію регіону та за його межі. Їх вплив на розвиток туристсько-рекреаційної господарської діяльності в регіоні.
16. Розвиток ринку туристично-рекреаційних послуг в повоєнний період
17. Кластерні моделі в управлінні регіональним ринком туристично-рекреаційних послуг на прикладі Закарпатської області
18. Особливості стратегічного планування розвитку туризму та його місце в системі управління регіональним розвитком.
19. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної інфраструктури у Карпатському регіоні.
20. Фестивальний туризм в Закарпатській області.
21. Сучасний стан розвитку гірськолижного туризму на Закарпатті.
22. Використання карстових печер для спелеотуризму та спелеотерапії.
23. Програмування розвитку туризму в регіоні.
24. Оцінка основних відмінностей в поняттях «туристсько-рекреаційний потенціал» та «туристсько-рекреаційний ресурс».
25. Охарактеризуйте основні складові ресурсної бази розвитку регіонального ринку туристично-рекреаційних послуг

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук
- програмне забезпечення :система електронного навчання Moodle
- карти України та Закарпатської області та ін

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна :

1. України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. No 1282 // Урядовий кур'єр. – 2003. – 25 груд. (No 244) – С. 15-19.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – No 39. – 333 с.
3. Закон України «Про курорти» від 5.10.2000 р. No 2026. // Відомості Верховної Ради України. –2000.–No50.– 435с.
4. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. – К., 1998. – 130 с.
5. Бейдик О.О. Рекреаційне районування // ГЕУ, в 3-х т. – К. : вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. – Т.3.

6. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К. : Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». – 2001. – 395 с.
7. Заставецька О.В. Географія Закарпатської області : навч. посіб. / О.В. Заставецька, Б.І. Заставецький, І.Л. Дітчук, Д.В. Ткач. – Тернопіль : Підручники і посібники, 1996. – 96 с.
8. Кілінська К.І. Туристичні ресурси Карпато-Подільського регіону // Вісник наукових досліджень. Серія Туризм. – Вип. 1. – Тернопіль, 2006. – С. 56-65.
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. — Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
10. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / Степан Кузик. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с.
11. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України : навч. посіб. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
12. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
14. Мацола В.І. Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с.
15. Панковав Є.В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є.В. Панкова. – К. : Альтерпрес, 2003. – 352 с.
16. Петранівський В.Л. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В.Л. Петранівський, М.І. Рутинський / за ред. проф. Ф.Д. Заставного. – 2-ге вид., виправл. – К : Знання, 2008. – 575 с.
17. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / С.С. Поп. – Ужгород : ТОВ «Спектраль», 2002. – 296 с.
18. Рутинський М.І. Географія туризму України: навч.-метод. посіб. / М.І. Рутинський – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
19. Симоненко Б.К. Регіони України: проблеми розвитку. – К. : Наукова думка, 1997.
20. Стафійчук В.І. Рекреологія : навч. посіб.. – К. : Альтпрес, 2006.
21. Туристичні ресурси України / Під ред. О.І. Лугова. – К. : Ін-тут туризму федерації профспілок України, 1996. – 352 с.
22. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. / Н.В. Фоменко. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
23. Географія господарського потенціалу Карпатського регіону : монографія / Г. В. Машіка. – Ужгород : ТОВ "РІК-У", 2017. – 324 с.
24. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону : монографія / за заг. ред. В.В. Папп; уклад. К.М. Мовчан. – Мукачево : РВЦ МДУ, 2016. – 270 с.

Допоміжна :

25. Інформаційні інтернет-ресурси галузей туризму та готельно-ресторанного господарства : інформаційно – довідкове видання / М.П. Пітин, Л.В. Антал. – Львів : Інститут економіки і туризму, 2009. – 52 с.
26. Кузик С.П. Оцінка рекреаційних ресурсів та проблеми розвитку туризму в прикордонних районах (на прикладі Львівської області) / Туристичний феномен: економічні, соціальні, екологічні і культурно-історичні передумови та наслідки. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Святогорськ, 14-16 травня 2002 р.). – Донецьк, 2002. – С. 288-290
27. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
28. Правове регулювання туристичної діяльності: збірник нормативно-правових актів / під ред. В.К. Федорченка. – К. : Юрінком, Інтер, 2002. – 640 с.
29. Природо-заповідний фонд України загальнодержавного значення: довідник. – К., 1998. – 240 с.
30. Рутинський М.І. Географія туризму в Україні : навч.-метод. посіб. – К. : ЦНЛ, 2004. – 160 с.
31. Рутинський М.І. Замковий туризм в Україні : навч. посіб. / М.І. Рутинський. – К. : ЦНЛ, 2007. – 432 с.

32. Туристично-країнознавчі дослідження. – К. : Інститут туризму ФПУ., 2004. – 361 с.
33. Соціально-економічна географія України: навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О.І. – Львів : Світ, 2000.
34. Устименко Л.М. Історія туризму / Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв. – К. : Альтерпрес, 2008.
35. Федорченко В.Х. Туристський словник-довідник : навч. посіб. / В.Х. Федорченко, І.М. Мініч. – К. : Дніпро, 2000. – 54 с.
36. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
37. Теоретико-прикладні аспекти структурних особливостей господарського потенціалу регіону / Г. В. Машіка // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – Львів, 2015. – Випуск 49. – С.178-189.
38. Місце і роль соціально-економічних чинників у формуванні господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: «Геологія. Географія. Екологія»: Зб. наук. праць. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – Вип. 44. – С. 113-121
39. Оцінка компонентної структури господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Географія», 2016. – Вип. 2(65) – С.29-33.
40. Методологічні основи дослідження господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: «Географія»: збірник наукових праць – Тернопіль : СМП «Тайп», 2016. – №1 (Випуск 40). - С.20-30.
41. Механізм розробки критеріїв районування Карпатського регіону з врахуванням основних чинників формування господарського потенціалу / Г.В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграшкіна. – Дніпро, 2017. – Випуск 20, Т. 25(1). – С. 41-53.
42. Туристично-господарський потенціал Карпатського регіону як домінуюча складова його ефективного використання / Г.В. Машіка // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: зб. наук. праць. Серія: «Геологія – Географія – Екологія». – Харків, 2017. – Вип. 46. – С. 113-121.
43. Машіка Г.В. Дослідження управлінської структури та її на оцінку господарського потенціалу Карпатського регіону / Г.В. Машіка // Journal of Economic Geography, Issue 6 (2), (November), Volume 17. Oxford University Press, 2017. – P.1360-1368.
44. Машіка А.В. Теоретические аспекты исследования этимологической сущности хозяйственного потенциала региона. А.В. Машіка // МАГІЛЕУСЬКІ МЕРЫДЫЯН Навуковы часопіс – 2018. – Том 18, выпуск 1-2(41-42)-С.40-44
45. Машіка Г.В. Суспільно-географічні підходи до визначення господарського потенціалу Карпатського регіону. / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2018. – Вип.30. No.1-2 – С.87-93
46. Вплив інституціональних чинників на розвиток і формування господарського потенціалу Карпатського регіону / Г. В. Машіка // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Геологія, географія»: зб. наук. праць / гол. ред. Г.П. Євграшкіна. – Дніпропетровськ, 2016. – Том 24 (1), Випуск 18. – С.82-89
47. Машіка Г.В. Моніторингова оцінка господарського потенціалу Карпатського регіону з позицій сталого розвитку / Г.В. Машіка // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2017. – Вип. 29, No 1-2. – С. 148-156
48. Economical and geographical aspects and progress of the to the potential of the Carpathian region/ Mashika Hanna V // Journal of Geology, Geography and Geoecology». – Dnipropetrovsk University , Dnipro-2019. – Volume 28(3). – p. 457-487-128.

49.Н.Машика,І.Давыденко,О.Олшанська,І.Комарницький,У.Лупнытська. Modelling of Development of Ecological tourism./International Journal of Scientific and technology research/ Volume 9.Issue 04, April 2020 p.683-688

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- 50.Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ruraltourism.com.ua.
- 51.Музейний простір України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrmuseum.org.ua.
- 52.Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.
- 53.Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 54.Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.transcarpathiatour.ua.
- 55.Спілка сприяння сільського зеленого туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.greentour.com.ua.
- 56.Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.heritage.com.ua
- 57.Українсько-польський туристичний портал, Рада з туризму Карпатського регіону [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.tourism-carpathian.com.ua.